

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 „
Pe o lună . 2.40 „

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileră.
Manuscripte nu să inapo-
lază.

„Luceafărul“.

Arad, 20 Decembrie.

În vara anului 1902 un mănunchi de studenți dela universitatea din Budapesta, nemulțămiiți cu modestele prestațiuni literare ale „Familiei” bunului Iosif Vulcan, pornesc, inzestrați cu un mare capital de entuziasm juvenil pe un nou drum: fondează din puterile lor o revistă literară, conduși mai întâi cu gândul de a grupa în jurul lor forțele intelectuale tinere de pe băncile universităților. „Luceafărul” tinerilor și entuziaștilor studenți, din scrisul cărora lipsea însă aproape cu totul fraza lată, și romantismul, se prezintă din capul locului în condiții așa de bune încât lumea cetitoare — saturată și ea de proza bătrânei reviste dela Oradea-mare — îl primește cu simpatie. El începe a interesa încetul cu încetul și cercurile literare din România, de unde încep a veni colaborări prețioase, cari se deosebeau de cele dela „Familia” prin aceea că nu veniau din stăruințele redactorilor, ci din dragostea scriitorilor. Revista prinde rădăcini tot mai puternice și începe să scoată la iveală adevărate talente literare. Octavian Goga, Al. Ciura și Ioan Lupaș ș. a. În curînd vine și Agârbiceanu, mai întâi cu câteva poezii, apoi cu proza-i puternică prin care își cucerește repede un loc de frunte în întreaga mișcare literară românească.

Scriitorii aceștia tineri aduceau, cu sine o notă care-i deosebia de scriitorii ardeleni de până aci. Ce e drept „Luceafă-

rul” a apărut la o jumătate de an după „Sămănătorul”, care cucerise atât de mult lumea cetitoare dela noi și care par’că prin însăși apariția lui pusese chestia unității culturale, de care a vorbit mai târziu atât de mult, de frumos și de cu efect. Nici o revistă românească n’a lucrat atâta pentru dărîmarea granițelor politice, cât „Sămănătorul”. Cetitorii dela noi ai acestei reviste simțiau, prin lectura ei, „ca acasă” în viața românească de pretutindeni, și în București ei nu mai vedeau numai un oraș românesc oare-care, ci un centru de unde trebuie să vie și îndrumarea preocupărilor noastre intelectuale. Între astfel de împrejurări o nouă revistă în Ardeal nu putea avea un drept de existență decât punându-se în serviciul convingerilor acestora noi și îndrăznețe, cari cucereau zi de zi întreg terenul vieții naționale românești. Aici e marele merit al scriitorilor grupați în jurul „Luceafărului”. Ei au înțeles acest glas al vremii și au pus în serviciul ei cel mai puternic mijloc pe care puteau să-l găsească: revista care ținea să fie revistă românească sub toate raporturile, și ardelenescă numai în cele bune. Dacă se potrivesc la vre-o revistă cuvintele dlui C. Banu, directorul „Flacărei” că „la noi apariția unei reviste literare și artistice este un act politic în cel mai înalt înțeles al cuvântului”, apoi ele se potrivesc de sigur la „Luceafărul” care nu numai că a apărut dar a și luminat timp de un deceniu, ca nici o altă revistă ardelenă de până aci.

Prin „Luceafărul” s’a răspândit în lumea românească nu numai poezia lui Goga

cu accentele ei noi și zguduitoare, proza lui Agârbiceanu, Ciura, Pușcariu, Lupaș ș. a. — lucruri cari nu mai apelau la bunăvoința și indulgența cetitorilor, cum făcea „Familia” — ci și Grigorescu, K. Loghi, Luchian, Verona ș. a. pentru ca pe scriitorii din țară nici să nu-i mai amintim. Toți scriitorii cu nume din România, cu foarte puține excepțiuni, au venit cu drag la „Luceafărul”, pentru a răspândi printre miile de cetitori, pentru întâia oară în Ardeal, un gust literar mai pronunțat, un simț mai fin pentru limba românească și o conștiință românească mai largă și mai puternică.

În „epoca lui N. Iorga”, cum îi zice d. Sextil Pușcariu, în Ardeal a propagat noul crez cultural și național această revistă, care a avut printre colaboratorii săi și pe aceea puternică personalitate a timpului nostru, care e d. N. Iorga în spiritul căruia revista a lucrat, inconștient, chiar și atunci când l-a combătut cu o vehemență exagerată.

În jurul „Luceafărului” s’au strîns încetul cu încetul toți scriitorii mai de seamă dela noi și din România. Colaborarea la „Luceafărul” a ajuns cu timpul egală cu un fel de consacrare, iar revista un amvon pentru toți cari aveau ceva de spus și știau să o spuie aceasta frumos.

Un conflict intern, care părea inevitabil, și care a adus cu sine retragerea din fruntea revistei a dlui Goga, care era sufletul ei, a avut din capul locului caracterul unei faze de tranziție. Retragera dlui Goga, de care publicul a luat act cu regret,

De-ale naturii.

V.

Geotropismul. — Esperiențele lui Knight și Sachs. — Orto și plagigeotropism. — Teoria statoliților.

De Valer Bologna.

Este un fenomen binecunoscut tuturor, că multe plante tind să ia o poziție verticală față de planul pământului pe care cresc. Cei mai mulți dintre cetitori vor fi observat fire de iarbă, coceni și pomișori, cari au forma unei lulele sau unui Z întors. Și deoarece vor fi văzut adesea lucrul acesta, nici nu se vor fi eugetat asupra lui. Căci așa-i firea omului: mai puțin cunoaște lucrul care-i zace mai aproape. Tocmai acest fenomen a silit pe mulți învățați să-și bată capul, studiind cauzele sale. În parte le-au și aflat.

Să cercetăm mai întâi toate acele observații, cari le poți face la prima privire. Cele mai multe plante tind să ocupe poziție verticală față de pământ. Excepții sunt puține, de ex. lianele. Plantele cu tendința amintită, sunt iarăș de două feluri: cari cresc vertical cu toate organele lor, rădăcină, cotor și frunze, și cele cari cresc vertical numai cu organele principale: rădăcină și cotor. La toate rădăcina și cotorul se dezvoltă de-a lungul liniilor de forță ale pământului, radial față de centrul său.

Din premisele acestea numai o deducție se poate face: tendința aceasta a plantei e cauzată de gravitatea pământului. Căci plantele manifestează această însușire pe întreaga suprafață a pământului,

pe care iarăș numai o singură putere e constantă: gravitațiunea. Afirmatia aceasta e întărită și de împrejurarea, că plantele cresc totdeauna de-a lungul liniilor de forță ale gravitațiunei.

Însușirea aceasta a plantei, de-a ocupa sub influența gravitațiunei o poziție fixă se numește geotropism.

Tocmai în virtutea geotropismului plantele pot rezista la puteri foarte mari, cari vreau să le schimbe poziția. Astfel s’a întâmplat în urmă de vre-o câțiva ani, că crescând sub o pătură de asfalt, groasă de vre-o câțiva centimetri niște bureți (champignon), au detașat o putere atât de formidabilă, încât asfaltul s’a spart. Dacă iarba, pomișorul sau cocenul tânăr ajung în poziție orizontală față de suprafața pământului, ei tind mai întâi să se ridice iarăș vertical. Fiind însă puterea care-i apasă prea mare, partea care stă sub acțiunea ei rămâne orizontală, celelalte părți însă cresc mai departe vertical. Astfel se nasc abnormitățile caracteristice în formă de hulea sau Z culcat.

Primul, care a căutat să studieze geotropismul în amănuntele sale, a fost Knight, care în 1806 a făcut o serie de esperiențe interesante: E cunoscut, că puterea centrifugală poate slăbi sau chiar nimici și întrece gravitațiunea. De aceea și este gravitațiunea la ecuator mult mai mică decât la poli pământului. Knight a căutat să nimească prin puterea centrifugală gravitațiunea care influențează plantele. Pe un disc cu axă orizontală puse niște semințe. Pe urmă îi dădu discului o înțeală rotativă atât de mare, încât puterea centrifugală întrecea cu mult acțiunea gra-

vitatiunei. Plantele se dezvoltară cu timpul radial față de disc: cotoarele și frunzele spre centru, rădăcinile spre afară, în prelungirea razelor discului. Astfel orientarea plantelor era condiționată în cazul acesta de puterea centrifugală. Într’o altă experiență lăsă Knight să acționeze asupra plantei gravitatea și puterea centrifugală în sens opus. Discul rotea pe o axă verticală. Fiind sămânța astfel situată, încât gravitațiunea și puterea centrifugală să aibă acelaș efect mecanic, planta se dezvoltă astfel: rădăcina spre afară, înclinată cu 45° în jos, cotorul spre centru, înclinat tot atât în sus. Cu cât creștea rotațiunea, și cu ea puterea centrifugală, cu atât mai mult se apropia poziția plantelor de orizontală.

După Knight nimeni nu s’a mai ocupat cu problemele geotropismului. Abia pe la 1873—4 Sachs relună firul experiențelor. Folosi un aparat, numit chinostat, pe care îl puse să roteze pe o axă orizontală (ca la a lui Knight) cu o înțeală minimală (o rotire în 20 min.). Astfel puterea centrifugală nu slăbi gravitațiunea, evita însă o acțiune unilaterală. Până când de obicei toate semințele, fie ele sub influența gravitațiunei, fie sub cea a puterii centrifugale, în creștere luau toate o poziție uniformă, de ex. verticală, orizontală, radială, înclinată sub 45°, etc., în cazul de față plantele creșteau de tot neregulat, în sus, în jos, la dreapta, stînga, înclinat, după cum fusesse așezată sămânța, asupra căreia nu acționase o putere uniformă.

Din toate acestea reiese că planta nu-i în stare să distingă o putere de alta, fie ea gravitațiunea sau puterea centrifugală.

era socotită de toți sprijinitorii revistei ca ceva temporal. Nimeni nu s'a depărtat de revistă; toți au rămas la locul lor în așteptarea unor vremuri mai favorabile.

Și vremurile acelea au venit! Frământările mai proaspete ale vieții noastre publice le-au accelerat. D. Goga, care a fost întemeietorul și sufletul „Luceafărului”, s'a întors la vechea-i dragoste și începând cu 1 Ianuarie 1912, Dsa se află din nou în fruntea revistei, de astădată ca director al ei, având pe lângă sine un comitet constituit din 14 tovarăși de principii.

Luceafărul a ținut dela apariția lui neconținut să servească cea mai mare idee națională a vremii. Acum mai mult decât oricând, el își dă seama că are să fie nu atât un „magazin de lucruri distractive”, ci un făuritor de conștiințe, potrivit împrejurărilor și marilor nevoi actuale. De aceea dela anul nou înainte „Luceafărul” se preface în revistă săptămânală care va îmbrățișa toate problemele vieții noastre naționale, atât sub raport cultural cât și sub raport politic. Prin această notă din urmă caracterul genuin al revistei se schimbă numai la aparență, căci sub politică ea nu înțelege, lupta de vorbe cu dușmanii, ci tot ce poate interesa viața neamului nostru sub toate raporturile.

Adoptarea aceasta la trebuințele vremii a fost o necesitate națională de prima ordine. În adevăr, dacă cercetăm viața noastră românească din această țară, găsim că, în afară de ziare, n'avem nici un organ care să trateze problemele mari, ale vieții noastre. Ce fac ziarele noastre s'ar putea zice că e numai pentru o zi, căci acestea nu pot trata problemele mai științifice și mai sistematice. Pentru aceasta ne trebuie o revistă.

Dacă privim cum lucrează alții, vedem că aproape toate partidele politice din diferitele țări își au pe lângă ziarele lor cotidiene și câte o revistă în care tratează mai temeinic chestiunile. N'avem decât să

ne uităm în țara noastră la partidul lui Tisza, care n'are numai o serie de ziare în frunte cu „Az Ujság”, ci are și o mare revistă „A Figyelő” pe care o conduce însuși Tisza, — sau la francmasoni, cari au pe „A Világ” și lângă el revista „A XX-dik Század”. La noi, unde lupta politică e într'un stadiu destul de primitiv și unde se mai crede și astăzi, că cea mai înaltă politică națională e să repeți la zece adunări populare aceleași discursuri cu argumentație răsuflată, — o astfel de armă nu există. Se pare că conducătorii nu-i simt lipsa în măsura aceea mare în care i-o simt atâția dintre glotași, cari cer cu insistență o revistă și cu caracter „politic.”

Această revistă vrea să fie în parte „Luceafărul”. El nu-i va face concurență, sub raport politic, nici „Revistei politice și literare” din Blaj și nici „Națiunii” din Budapesta, a căror politică națională siderală o știe aprecia din belșug, — și aceasta din simplul motiv că înțelege sub „politică” cu totul altceva decât aceste două reviste fără cetitori și fără răsunset în viața noastră publică, după cum și sub „literatură” înțelege cu totul altceva decât atâția providențiali de ai noștri, cari când zic „poet” cred că zic „descreeat”, iar când zic „politician” cred că zic „izbăvitor de dureri naționale.”

D. Spiru C. Haret, fostul ministru al instrucțiunii publice, zice într'un recent articol al d-sale: „Face politică bună și folositoare ministrul care muncește cinstit ca să rezolve greutățile administrației ce-i este încredințată și pentru a mări, în ori ce fel, buna stare a cetățenilor, fără ca să se preocupe de propria lui situație; omul politic, omul de știință, filosoful și simplul cetățean cari aduc concursul luminei lor și muncii lor pentru acelaș scop; filantropul care caută să aducă pacea și buna înțelegere în patria sa; preotul care aduce mângâiere, incurajare și sfat bu-

celor căzuți în nevoie, și așa mai departe. Din contră, face politicianism omul de stat pentru care întărirea situației, politice sau altfel, a lui sau a partizanilor lui trece înaintea datoriilor lui către țară, și care crede că e permis ca interesele de partid să treacă înaintea celor naționale; acela care, lipsit de bunăcredință și de rușine, nu se sfiește a-și schimba convingerile ori de câte ori prin aceste are ceva de câștigat.”

O „politică bună” ca cea de mai sus vrea să facă și să propage „Luceafărul” prin noua sa organizare, și la aceasta își vor da concursul toți scriitorii de aici și din țară, cari înțeleg rostul „politic” al literaturii și rostul cultural al „politiceii”. În forma lui cea nouă „Luceafărul” va fi o revistă tot atât de indispensabilă preoților și învățătorilor, ca și iubitorilor de literatură, căci revista va îmbrățișa toate problemele utile și frumoase ale vieții românești întregi.

Nesocotirea sărbătorilor românești. Pe ziua de ieri, ziua sf. Nicolae, a fost convocată la Deva congregația comitatului Hunedorii.

Indată după deschiderea adunării, d. Dr. Iustin Pop, avocat în Deva, a adresat prefectului o energică interpelare, protestând împotriva nesocotirii sărbătorilor românești într'un comitat, în care locuitorii români alcătuiesc 90% ale populației.

Prefectul s'a scuzat că convocarea pe zi de sărbătoare n'a fost intenționată.

Majoritatea ungurească s'a mulțumit cu răspunsul prefectului.

„Bud. Hirlap” — triumfează. În sfârșit pajura Maghiarilor-Mari a găsit dovada zdrobitoare în sprijinul liberalismului unguresc. În Rusia — spune „B. H.” — Românii au o soartă neasămănat mai amară decât în Ungaria: n'au nici un așezământ cultural propriu și n'au decât un singur ziar, și acela redactat de cenzura rusească. Adevărurile aceste „B. H.” le găsește într'un articol din ziarul bucureștean „Universul”, deși putea să le cunoască de mult. Ba suntem siguri că le cunoaște de mult, întocmai cum cunoaște și numărul disparent al Românilor în comparație cu cel al Rușilor. Știe că în Rusia Românii nu reprezintă doar decât un singur procent în populația totală, până când în Ungaria ei dau a cincea parte din populația țării. Adevărat că Ungurii dau două cincimi (socotiți aici și pe cei datoriți „industriei maghiarizării” — vorba lui Björnson), împrejurarea aceasta ar putea însă să le sugereze întrebarea: care ar putea să fie soarta Românilor chiar și în acea „neagră Rusie” când numărul lor ar fi pe jumătate cât al Rușilor?

Are curajul „B. H.” să-și puie întrebarea aceasta?

Cum am amintit mai sus, însușirea plantei de-a lua o poziție oareș-care sub influența unei puteri (în natură exclusiv gravitațiunea) se numește *geotropism*. Plantele în majoritate cresc vertical, sunt *ortotropice*. După cum direcțiunea e opusă sau în acelaș sens cu gravitațiunea, avem de-a face cu organe *negativ* sau *pozitiv* geotropice. Negative nu sunt numai cotoarele, florile și unele frunze (la porumb, lili etc.) ci și unele rădăcini aeriene, ca de ex. ale avienilor; pozitive sunt cele mai multe rădăcini. Contrar ortotropismului e *plagigeotropismul*. Plagigeotropice sunt toate acele organe, cari stau vertical deasupra sau sub coaja pământului, cum sunt cele mai multe frunze, crengi mai mici, cari atunci sunt în repaos, când axa lor formează un unghi cu verticala. Organele unor plante (rizome și stolone) au o înclinație de 90° față de verticală, au dar așa poziție orizontală, sunt transversal geotropice.

Knight și Hofmeister au căutat să explice geotropismul pe cale mecanică: planta săvârșește mișcarea sa în urma atracțiunei unei puteri, care are rolul principal.

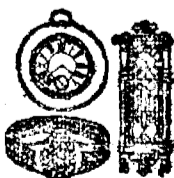
Teoria ar fi bună, dacă n'ar fi — rea! Cum s'ar putea explica pe calea aceasta fenomenul, că organele negativ geotropice se dezvoltă tocmai *invers* acțiunii puterii. Dutrochet, Franck și Sachs au stabilit principiul corect, că geotropismul e rezultanta unei puteri inerente plantei, care lucrează sub influența gravitațiunei. Gravitațiunea are deci un rol, deși foarte important, totuș numai *secundar*, e un factor menit să irite numai facultățile plantei, să le îndemne la lucru.

În timpul mai nou s'au făcut studii pentru aflarea cauzei *primare*. Era natural ca botaniștii să caute o analogie la simțul static al animalelor (vezi „De-ale naturii” IV). Noll a susținut, că în protoplasma plantelor trebuie să fie o materie de o greutate specifică mai mare, care prin greutatea sa dă direcția la dezvoltarea plantei. Nemeș și Haberlandt, studiind teoria lui Noll, au amplificat-o, statorind teoria statoliților, care e cea mai verosimilă. Ei susțin, că grăunțele de amidon (scrobeală), cari se află în toate organele vegetale, sunt acele compusele specific mai grele. Deși nu e încă dovedită, ipoteza totuș e destul de verosimilă. Viitorul va arăta, dacă se poate accepta ca axiomă.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale

al lui ► **Husznik János** ◀ il continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

Relațiile dintre România și Bulgaria. Duminecă și-a remis scrisorile de acreditare noul ministru al României la Sofia d. Ghica, rostind cu această ocaziune următoarea alocuțiune către regele Ferdinand:

Nu voi spune că voi pune toate silințele mele pentru a asigura cea mai bună săvârșire a misiunii mele. Această formulă, ori cât de uzuală, ar lipsi aci de a fi adevărată, de oarece nu pare a fi de trebuință nici o cheltuială de energie și nici vre-o silință. Calea de urmat este pentru mine, ca și pentru predecesorii mei, tot atât de ușoară cât și de dreaptă pentru înreținerea relațiilor celor mai cordiale, precum le impune tradițiunea și interesele bine înțelese. Aceasta nu este o sarcină nici nouă nici grea; este vorba de a urma pe o cale din fericire trasă pentru a asigura urmarea bunelor efecte ale situațiunii de azi. Zelul de care mă simt însoțit, se găsește întărit prin admirațiunea adâncă pe care o inspiră persoana M. Voastre și prin călduroasa simpatie pe care o merită națiunea bulgară, care este pe drum dea realiza sub impulsul energic și prudent al regelui său un șir de progrese tot atât de rezezi pe cât de serioase, pentru a putea ajuta sarcina guvernelor sale. Căutând să mențiu și să strâng cât mai mult cu puțință legăturile de încredere și de bună vecinătate cari unesc ambele țări, îndrăznesc a spera că M. V. îmi va da sprijinul Său.

Regele a răspuns: Ați caracterizat în termeni deosebit de fericiți misiunea cu care v'a investit înalta încredere a suveranului Dv. Îmi place a crede în adevăr că cordialele relațiuni deja stabilite prin tradițiune și prin interesul bine înțeles între cele două țări, vor oferi o cale din fericire deja trasă silințelor și interesului Dv. În mărturisirea simpatiei pe care o arătați calităților și progresului poporului meu, îmi este plăcut a căuta ecoul sentimentelor guvernului românesc.

Chestiunea naționalităților. Din Praga se anunță că contele Lützow a anunțat comitetului național ceh din Praga că în luna lui Februarie 1912 va merge în America unde va ținea, la 10 universități, conferențe despre situația de azi a poporului ceh și slovac. Va vorbi și despre asuprirea Slovacilor din Ungaria, dovedind cum toate afirmațiile contelui Apponyi despre „traul fericit” al popoarelor nemaghiare din Ungaria sunt neadevăruri.

Contele Lützow va face o vizită și președintelui Taft.

Petiție respinsă. Curtea de casație din Budapesta și-a publicat ieri, Marți, sentința în chestiunea contestării alegerii de deputat dela Mohács, unde a fost ales guvernamentalul Andriș Tivadar.

Petiția a avut soarta tovarășelor sale de până acum: a fost respinsă, iar petiționistii condamnați la 15.250 coroane cheltuieli.

Demisia Banului nu va fi primită. Din Viena se anunță: În cursul acestei săptămâni Banul Croației va raporta Maj. Sale despre rezultatul alegerilor din Croația. Nereușind să obție majoritatea, — își va prezenta demisia, care însă nu va fi primită.

Ședința Camerei. În ședința de Marți s'a continuat discuția bugetului ministerului de culte, fără să se termine. A luat cuvântul și ministrul de culte contele Zichy care din nou a promis că va regula chestiunea congruei preotimii, — dar numai în anul 1913, când va depune un proiect de lege. Pentru anul viitor 1912 congrua se va da, ca și până acum, ca ajutor.

În ședința de azi, Miercuri, după alegerea membrilor delegațiilor comune, s'a intrat în discuția proiectului de indemnitate.

Discuția, potrivit pactului încheiat între guvern și partidele opoziționale ungurești, a fost scurtă. Fiecare partid a luat parte la discuție prin câte un singur orator, cari toți s'au mărginit la declarația că n'au încredere în guvern. Proiectul de indemnitate a fost votat cu mare majoritate.

Apoi s'a continuat discuția bugetului ministerului de culte.

Scrisori din București.

Viața romană în provincie. — Conferența dlui Pârvan. — Ruinile cetății Drubetae. — Ce-i cu „Lerui-Ler”?

București, 4 Decembrie.

Administrația Casei școalelor a luat frumoasă inițiativă de a invita pe mai mulți bărbați de literă, profesori și publiciști să țină o serie de conferențe, în sala cea mare a acestei instituții.

Aseară a vorbit d. V. Pârvan, profesor universitar despre viața în diferitele provincii ale imperiului roman. Conferențiarul arată starea imperiului în timpul împărțirilor și rolul, pe care l'avea în acest timp Roma. Vechia cetate, care prin splendoarea ei atrăgea privirile tuturor barbarilor, era obosită, atunci când August decreta pacea. Ea nu mai putea produce vlăstarele de altădată și vrînd, nevrînd trebui să primească la viață elementele tinere pline de viață, cari veneau din provincii. Eterna cetate se poate asemăna cu un arbore, care se usucă, lăsând ca din puterea lui de altădată să se ridice în juru-i o pădure întreagă, tânără și frumoasă. Grație puternicului spirit roman, diferitele provincii erau cucerite pentru cultura romană mult mai înainte de vremele în cari ne arată istoricii efectuarea acestor cuceriri. Astfel Spania, Galia, Pannonia și Italia. Negustorii romani duseseră de mult acolo sămânța culturii romane, care avea să încoltească mai târziu, dând roade bogate.

După cucerirea prin arme a provinciilor, barbarii, uimiți de nobleța reprezentanților Romei, nutreau un singur dor: acela de a se putea și ei mândri cu cetățenia romană. Încetul cu încetul încep a primi formele culturii romane mai întâi fruntașii, apoi și poporul. Singura clasă care se împotriva spiritului roman erau preoții, cari își vedeau amenințată situația lor. În dorul lor de a se manifesta ca Romani, acești străini câștigați pentru ideea romană, săvârșeau acte de un eroism vrednic de vremurile glorioase ale Romei. Ceeace adevărații Romani nu mai erau în stare să săvârșescă, săvârșeau ei.

Când în Roma spiritul decade, acești provinciali romanizați țin aprinsă flacăra dragostei față de gloria trecutului roman. Singura lor dorință era de a li-se recunoaște acolo, de unde venea lumina, meritele. De aceea, când Roma nu se mai poate apăra, când nu și mai poate apăra provinciile, acești provinciali luptă ei în contra barbarilor și luptă ca reprezentanți ai întregului imperiu, fără a le trece vre-odată prin gând ideea de a se separa de Roma.

Când la Roma mișcarea culturală decade — în înțelesul că Roma nu mai putea produce personalități culturale marcante — provincialii romanizați încep ei să lucreze în spiritul culturii romane, să dea opere de valoare. Și după cum pe tronul împăraților s'au urcat împărați cari nu erau Romani, cum a fost Traian, care era spaniol, cum a fost Adrian, Dioclețian și alții, tot astfel și în cultură și literatură vedem ridicându-se provinciali, cari veneau la altarul străvechi cu toată curățenia sufletului lor.

Spiritul roman a cucerit așa de mult pe locuitorii diferitelor provincii, încât ei erau mândri că pot face ceva, în orice direcție, pentru Roma. Așa se explică faptul că ideea reînființării imperiului roman, după cădere, a stăpânit pe atâți foști barbari, ispitiți de strălucirea vechei cetăți. Papii, diferiții domni germani, Napoleon și toți cei cari au ajuns odată culmi de mărire, au urmărit în viața lor gândul de a reînființa imperiul roman.

...Și sunt și astăzi mulți cari așteaptă să le vie împăratul.

După această conferență, d. Pârvan a vorbit despre săpăturile dela Pompeii, arătând și prin proiecțiuni luminoase principalele monumente interesante pentru știință.

În România sunt o mulțime de urme rămase dela strămoșii noștri Romani. Ruine de orașe și castre, cari zac de veacuri sub stratul de pământ, pe care vremurile l-au așezat peste ele. În timpul din urmă, grație stăruințelor câtorva bărbați de știință, cercurile competente au început a se interesa de aceste rămășițe scumpe ale unei culturi, ale unui popor, care a cucerit odată lumea întreagă.

Astfel de curînd s'a luat hotărîrea de a se desgrota ruinele cetății Drubetae, care se afla pe lângă Turnul Severin de azi. După cum se anunță, consiliul comunal al acestui oraș a luat, în înțelegere cu comisia monumentelor istorice, hotărîrea de a începe lucrările de desgroare în timpul cel mai scurt. Cetatea se va desgrota în întregime, cu turnurile-i de observație militară, cu basilica ei, ale cărei urme se văd și azi, cu străzile ei. Spre acest scop va fi nevoie a se face mai multe exproprieri. Ruinele odată desgropate vor fi împrejmuite cu grilaj, iar în jurul lor se va face un bulevard, care va fi o podoaibă a orașului, unde se văd și azi urmele podului lui Traian, unde se văd și azi urmele vredniciei marilor noștri înaintași, cari au știut să săvârșescă fapte, cari prin demnitatea lor au știut să se impună înaintea străinilor.

Și uite cum vremea vine să lămurească multe chestiuni învăluite până acuma în cel mai deplin întunec. Se cunoaște discuția ce a avut loc în trecut între învățații noștri cu privire la cunoscutul „Ler împărat” din colindele noastre. Teoriile în privința originii acestui cuvânt au fost din cele mai deosebite. Ceeace făcea ca filologii să recurgă la ajutorul fantaziei, era și faptul că în documentele noastre nu se întâlnea nicăieri acest nume de „Ler”. Unii ajunseră la credința că ar fi un nume împrumutat dela diferitele popoare cu cari au venit în atingere.

Nu de mult însă d. general Năsturel a descoperit, între documentele unei moșii din Oltenia, un document de pe la 1760, în care, fiind vorba de hotarele unei moșii, acestea se fixează dela un hotar oarecare „până la brazda lui Ler Impărat”.

Avem astfel atestat în documente acest nume, care, după părerea cunoscutorilor nu poate fi decât al împăratului Galerius, care a murit în Dacia, la cetatea ale cărei urme se văd și azi, acolo unde este satul Reșca, în Oltenia. Dat fiind faptul că documentul vorbește de o moșie aflătoare în apropierea acestei localități, dată fiind apoi împrejurarea că Galerius a fost împăratul care a murit acolo, am avea o indicație asupra originii numelui mult distinsului Ler.

Firește, chestia rămâne încă deschisă și poate discuția în jurul ei va lua iarăși proporții, după publicarea documentului de care am vorbit.

Correspondent.

NEUMANN M.

GROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Despărțământ separat pentru comande după măsură.

Magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

A isprăvit-o cu cei vii...

Insfârșit d. Vasile Goldiș și-a recunoscut paternitatea articolului unghuresc ce l-a închinat contelui Tisza, dar zice, nu acesta este păcatul, ci că noi ne-am fi folosit de acel articol spre încheierea legăturilor ce le-am fi având cu contele Tisza.

Dânsul a fost victima noastră, care inconștient a scris toate, câte le-a scris, și articolul lui Tisza și „Rostul intrigilor”. Ar fi fost interesant să mai spună că cine l-a învățat să ciulească un an de zile cât și-a debitat d. Vaida & nezdărăniile sale cu articolul unghuresc, și chiar să le reproducă în organul său „Românul”, drept dovadă, că stau cu contele Tisza în legături de tradare de neam. A rămas dator să-și illustreze și aceasta inconștientă. Să sperăm însă că va urma și aceasta, căci scopul sfințește mijloacele.

Ori este adevărat aceea, că d. Goldiș a fost un inconștient pe care l'am purtat noi de nas să scrie articoli perfizi și l'am sedus să justifice chiar și alegerea de episcop a unchiului său Iosif Goldiș, în casa căruia a crescut d. Vasile Goldiș, și atunci nația românească a ajuns sub conducerea unui om care nu știe ce face și acum s'a deghizat în vrăjitor, care ghi-cește gândurile trădătorilor; ori este un conștient maculator care își bate joc de bunăcredința oamenilor, uti figura docet.

D. Vasile Goldiș își face în Nr. 267 a „Românului” mărturisirea așa:

„Articolul „Contele Tisza István” încă l'am scris în cea mai perfectă bună credință.”

„Ca să spun însă întreg adevărul, trebuie să adaug, că și acest articol l'am scris în înțelesul unei consfătuiri, ce am avut în această afacere cu părintele R. Ciorogariu, stăpânul de atunci al „Tribunei Poporului” și stăpânul de acum al „Tribunei” și cu răposatul Ioan Russu Șirianu, atunci șef-redactor la „Tribuna Poporului”.

„A treia zi după publicarea articolului am primit dela părintele Mangra din Orade o scrisoare, în care mă felicită pe mine pentru articol, cu toate că eu nu-l arizasem despre autorul articolului. Scrisoarea părintelui Mangra, în caz de lipsă, o pot publica. Traducerea unghurească a articolului s'a făcut la sfatul părintelui R. Ciorogariu”.

Ultima rație a criminalilor este să se apere cu morții, față de mărturiile celor vii. D. Goldiș a ajuns la aceasta ultimă rație, când a fost silit să-și recunoască paternitatea articolului împrișinat. Morții nu pot protesta, le poți pune în socoteală ce vrei.

Dacă n'ar fi date premisele machiavelice ale dlui Goldiș atunci așa zice, că îl înșală memoria ori va fi o greșală în persoană, date fiind însă acele premise zic că d. V. Goldiș conștient a inventat și povestea aceasta, că și-a scris articolul „în înțelesul unei consfătuiri” ce ar fi avut-o cu mine și cu regretatul Rusu Șirianul, căci eu habar n'am avut despre apariția acelui articol până când nu l'am citit tipărit gata în unghurește.

D. Goldiș a cerut ceva la anul 1901 dela fie ertatul I. Rusu Șirianul în o afacere referitoare la d. S. Bocu și acesta i-a refuzat, zicând că nu este stăpânul absolut nici peste redacție nici peste administrație, ci toate le rezolvăm — zice afirma-

tiv Rusu — în înțelegere cu Romul și Mangra. De aici concluzia, că precum la anul 1901 eram eu stăpânul „Tribunei Poporului” fără de care nu se putea face la acel ziar nimic așa e și astăzi, zice d. Goldiș.

Fie iertatul Rusu s'a scuzat în o afacere cu mine și Mangra. Atâta e tot. Dar de câte ori s'a făcut și scris în „Tribuna” fără știrea și învoirea mea, chiar contra mea, o știe d. Goldiș care pe vremuri își plasa liber și independent articolii în „Tribuna”. Dădea chiar direcția foii. Adevărul e că eu am avut parte de sarcini, iar alții de stăpânire, între cari și d. Vasile Goldiș, scaldat în gloria ce își făcea în „Tribuna” prin scump condeiul său.

A încercat-o să ne toropească cu puterea oficialității și acum a ajuns să se acopere cu mărturia morților și la vrăjitoria de a afla prin cetirea gândurilor pe trădătorii de neam, pe cari nu i-a putut afla în ființa lor de față. Aplaudați amicilor acest nou act mistic al farsei dlui Vasile Goldiș.

R. Ciorogariu.

Corespondență din provincie.

Impresii dela periferie. — Invățătură. — Ziariștii.

Hălmașiu, Decembrie.

Sunt sigur, că dacă cele două partide beligerante, ar fi plasate la distanțe mai îndepărtate; răsfirate prin adâncimile cutărui cătun de munte, ori micile orașele din câmpie, o împăcare de mult ar fi fost încheiată.

— Iată noi dela periferie, dându-ni-se puțința de a privi lucrurile dela depărtări, suntem mai domoli și la judecată. Viața de oraș nu ne sureșcită nervii, decât în câteva zile pe an. Avem un idol, al nostru pe Goga, dar ne închinăm cu respect și părintelui Lucaciu. Sufletele noastre mai puțin pretențioase, nu s'au descătușat cu totul din vraja romanticismului de odinioară. Impresiile puternice, ce ni-le-a trezit pe vremuri „Cânt'o mierlă prin păduri, of, of, of*”) — tot mai dăinuiesc încă și pe la ocazii le mai și cântăm. Reprezentantul întârziat al unei epoci, atât de fermecate, chiar și în ultima lui licărire, este vrednic de atenția tuturor. De nu altcum chiar și acolo în atmosfera de tot lugubră a unui muzeu de moaște sfinte.

Ne-am săturat cu toții, chiar și cei mai dornici de senzații de atât amar de gălăgie, care uneori rărea că apune mai liniștindu-se, ca apoi să isbucească cu îndoită putere. E și o chestie de bună curiozitate pentru alfabeți (ferice de analfabeții noștri pe astă vreme). Se apropie anul nou și mult am dori, ca cu venirea lui să peară neînțelegerile și să ne trezim înșeninați ca după un vis urit. O împăcare cerem, o împăcare cinstită, care să nu jignească nici o parte.

Hărțuțiile, ce se țin lanț, pe lângă multe alte rele, ne servesc și o învățătură de mare preț. Cică eternele legi ale universului nu se pot călca în picioare. Adevărul nu se poate ascunde prin farsism și ipocrizie, ci mai curînd, ori mai târziu se desvălește în cea mai limpede a sa curățenie.

Zi, de zi, ni-e dat, să vedem oameni și fapte reduse la adevărata lor valoare. Cad straietele de paradă cu toate zorzoanele și iată giganzii de mai ieri, reduși la starea faptică de pigmei. În foc se lămurește aurul! Fericit acel, care poate suporta până în sfârșit probele aceluia. Vor trece însă numai cei de calitățile aurului prețios. Servească aceasta de învățătură, îndeosebi, celor rîvnitori la mărire, ale căror suflete să fie de un perfect puritanism. Nu cuteze nevredniciei să se cocoteze la înălțimi nemeritate, căci cu cât arboarele este mai înalt, cu atât e mai expus vijeliilor

*) Ce joc al întâmplării. Versul acesta l-a scris un inv. tată al actualului șefredactor al „Tribunei” pentru care numai moartea timpurie l-a scăpat de martiraj.

și numai o bază solidă îl poate mântui de prăbușire.

Un mare rău al luptelor, ce se dau, e de sigur și afacerea cîstei ziariștilor. Acestor visători idealisti, de multe ori, surghiuniți cu nemilă din lumea materială, dați-le bună pace — să-și distrame în liniște forțele pentru însuflețirea maselor în veșnica cale a progresului. Înainte de a le scruma trecutul și viața, dați-vă seama bine de rolul lor: pe cât de însemnat, pe atât de ingrat.

Invățătorul.

Cronică din Paris.

Furtul Giocondei în fața Parlamentului. — Tăririle centenarilor. — Moartea unui ziarist parizian. — Atrocitățile arabilor în Tripolitania. — Jean Richepin, candidat la deputăție. — Un caz curios de intemperență. — Apropierea Crăciunului.

Paris, 15 Decembrie.

S'a pomenit în două rînduri în „Tribuna”, cumcă poliția franceză ar fi pe urmele Giocondei. Știrile acestea, înregistrate de presa tuturor continentelor, sunt inexacte. Nimic, vai, nu face să se prevadă regăsirea faimosului portret. Cine știe în ce colecție de miliard american se va afla ea în aceste momente: căci credința tuturor este că hoțul Giocondei s'a înțeles pe vânzarea ei, mai înainte de a pătrunde pe furis în rău păzitul muzeu al Luvrului. Și ideea aceasta se apropie, după părerea mea, cel mai mult de adevăr. Întru adevăr, cum ar fi riscat altfel, răpitorul Monei Lisa de a se desface de un tablou al cărui furt a fost în douăzeci și patru de ore semnalat în toată lumea? Ori cum ar fi, Gioconda dispărută rămâne și francezii, după obiceiul lor, și-au schimbat necazul în glume. În ziua de 6 Decembrie, a avut loc la camera deputaților de aici interpelarea asupra minunatului tablou al lui da Vinci. Ș onorabili parlamentari au ris ca la reprezentarea unei comedii de Labiche. Vorbele de spirit, glumele au curs șiroaie. Deputații noștri au avut aerul unor școlari când nu este profesorul acasă.

D. Dojardin-Beaumez, sub-secretarul de stat la despărțământul Belle-Artelor, a fost luat în ris de interpelatori. Bietul om s'a apărat cum a putut: a aruncat și el vina pe subordonați, iar aceștia au acuzat la rîndul lor pe alți subordonați. La aceasta, d. Jaurés a spus: — „Așa dar, să ne înțelegem: toată lumea se scutură de păcate. Toată lumea a rămas la locul ei; numai Gioconda a plecat” (Risete).

Un alt deputat a strigat dela banca lui: — „Mă așteptam eu la o farsă a Monei Lisa! Știți, avea un zâmbet, așa, pe sub mustață, care nu anunța nimic bun” (Risetele se întetesc). Un al treilea deputat: — „Am fost să vizitez salonul pătrat, după furtul Giocondei — ce credeți că am văzut? Un pictor, cu pletele mari, se rășboia în eruntat cu pensula tocmai în fața zidului unde fusese aninat portretul. Și știți ce picta el? Porțiunea de zid goală și cele patru cue cari au mai rămas în urma tabloului. Și mi-a spus un gardian că pictorul făcea câte zece schițe pe zi, după culele acelea, schițe pe cari le vindea americanilor și englezilor”. (Dnii deputați se tăvălesc). În sfârșit, a fost o halima. Iși uită omul de necazuri, cum poate! Adaug că în locul unde figura odată Gioconda, strălucește acum portretul lui Balazar Castiglione, zugrăvit de Rafael, un portret minunat, al cărui colorit de o transparentă adorabilă, face deliciul iubitorilor de pictură.

...O statistică pe care au publicat-o ziarele franceze, cu privire la centenarii din toate țările. Acești centenari sunt astăzi în număr de 7000, dintre cari 5000 trăiesc în Bulgaria, România și Serbia. Iată repartința: Bulgaria, 3883; România 1074; Serbia 573; Spania 410; Franța 213; Italia 197; Austro-Ungaria 113; Marea Britanie 92; Rusia 89; Germania 76; Norvegia 23; Suedia 10; Belgia 5 și Danemarca 2.

...Săptămâna aceasta a murit la Paris, cunoscutul om politic și publicist francez, d. Gérault-Richard. El se bucura de simpatii unanime pentru bunăvoința, inteligența, și talentul său. Defunctul a fost directorul cotidianului Paris-Jour-

mal, care are în presa pariziană o notă cu totul specială. Acest organ, după dorința fostului său director, dă o atențiune deosebită mișcării culturale și artistice din Franța, căci d. Géraud-Richard a fost întotdeauna de părere că din toate nuanțele publicistice, nuanța aceasta înobilează mai mult un ziar și pe cetitorii săi. În Paris, unde presa acordă în general o atât de mare însemnătate literelor și artelor, Paris-Journal este în deosebite considerat ca un model al genului, și de aceea este foarte răspândit. Și după moartea directorului ei, el își va păstra nota sa specială, spre bucuria miilor săi de cetitori.

...Cu puțin înainte de a-mi începe cronica mea de azi, am citit într'un ziar de după amiază o telegramă din Tripolitania prin care se vestește că au fost descoperite acolo, noul atrocități comise de Arabi asupra prizonierilor italieni. Amănunțele sunt groaznice: un detașament de bersaglieri intrând din întâmplare într'o casă din marginea orașului, a fost scuturat de oroare văzând pereții tuturor odăilor împodobiți cu ochi omenești. Bestialitatea aceasta a Arabilor, ori cât de obișnuiți am fi cu faptele lor barbare, trece, în adevăr, de orice măsură. Opinia publică franceză e revoltată din cale afară.

Un mare cotidian a publicat chiar un articol prin care, liberindu-se pentru moment de greoasele teorii umanitare, care disting timpul de față, a cerut ca Italienii să reprimite fără milă pe cruzii semiți a căror mentalitate și simțire sunt cu o mie de ani înapoi. Presa franceză face chiar aluzii destul de străvezii la Turcia, dând să se înțeleagă că această națiune ce-și zice azi europeană, n'ar fi străină de atrocitățile comise de Arabi. Pe fapt, Turcii nu văd cu ochi răi bestialitatea aliaților lor. Ori cum ar fi, războiul în genere e grozav; dar el devine imund când el este complicat cu mutilări pe cât de oribile pe atât de inutile, ca acelea de cari se fac azi vinovați Arabii în luptele lor cu Italienii.

...Se poate ca poetul Jean Richepin, dela Academia franceză, să-și pună în curind candidatura la scaunul de deputat. Vestitul scriitor a declarat unui ziarist că, în caz de va fi ales, politica îl va lăsa totuși străin. Jean Richepin nu are altă ambițiune decât aceea de a fi, în Parlament, un șampion al literelor franceze atât de malmenate azi din mai multe pricini ale învățământului superior. V'am vorbit la timp de așa zisa criză a limbii franceze de care s'au alarmat scriitorii dornici de o formă frumoasă. Cuvântul nu e van; găsești azi în Franța o multime de publiciști certati cu sintaxa acestei limbi în fond așa de limpede, de precisă și de bine fixată.

Vinovați sunt mai ales reporterii și în general jurnaliștii câtorva mari cotidiane, cari scriu o franțuzească oribilă. Și — lucru ciudat — în vreme ce în România și mai ales în Ardeal ziarele cotidiane se silesc pe zi ce trece a scrie într'o limbă cât mai literară (mă gândesc la „Tribuna”), aici în Franța se constată o indulgență condamabilă față de sintaxa limbii în care scrie azi Anatole France. Din fericire potrivnicii acestei stări de lucruri sunt numeroși și foarte hotărâți a remedia acest rău.

...Vă comunic tristul caz de intemperanță de mai jos, fiindcă-l găsec pe cât de regretabil, pe atât de original: O doamnă pariziană a tocmii mai zilele trecute o servitoare, de origine bretonă. În ziua în care a intrat în slujbă, stăpâna ei i-a încredințat porția ei de vin pentru o lună întreagă, adică douăsprezece kile de vin, după cum se obișnuiește a se da servitoarelor de aici. După masă, doamna din chestiune a eșit prin oraș. Când s'a întors, pe la șase seara, și-a sunat zadarnic servitoarea, de mai multe ori.

Intrigată, a intrat în bucătărie; dar s'a retras îngrozită în fața unui spectacol de nedescris. În mijlocul celor douăsprezece sticle de vin goale, bretona era lungită pe ciment, într'o stare desgu-

stătoare. Nefericita băuse tot vinul, pe nerăsuflăte. Și cum, un astfel de abuz monstruos nu avea loc fără urmări organice dezastruoase, servitoarea a fost transportată la spital într'un hal fără de hal. A zăcut acolo două zile, și a murit eri, pe la aprinsul lumânărilor, victima unei lăcomii fără de păreche, care te înfioară de milă și de desgust!

...Se apropie serbătorile Crăciunului. Doamne! se întâmplă și anul acesta ce s'a întâmplat în fiecare an până acum. Și nu v'ăș putea serio alțceva decât ce v'am scris și cu prilejul Crăciunului din anul trecut. Că aspectul Parisului se însufletește sub suflul unei excitațiuni joviale; că baracele negustorilor ambulanti încep a se înșira dealungul marilor bulevarde; că, pe străzi, lumea se înîngheșuește în jurul flecarilor „cameloți”; că ochiul e isbit de strălucirea mai vie a vitrinelor, cu daruri gingașe de serbători, cu jucării de cele mai ingenioase...

Da, atmosfera care prevestește Crăciunul e aceeași în fiecare an; ea se repetă la infinit. Dar repetiția aceasta ne oprește ea de a-i simți apropierea cu un sentiment de naivă bucurie? În fiecare an, știm ce ne așteaptă de Crăciun, și cu toate acestea îi savurăm sosirea cu același suflet nou, dornic de impresiile ce le aduc serbătorile albe. E ca o dragoste nou începută; nimic din iubirile vechi nu rămâne în inima noastră și ne lăsam duși de duioasele porniri ca și cum pentru întâia oară le-am gusta farmecul. Cu un cuvânt recăștigăm frăgezimea și naivitatea primului nostru amor. Așa și cu serbătorile Crăciunului. Îi așteptăm cu nerăbdare și cu drag, îi respirăm apropierea cu același sentiment cu care respirăm văzduhul proaspăt ce împrăștie norii de ploae, într'o zi caldă de vară, înainte de izbucnirea furtunii. El ne înviează și ne răcorește plămânii după cum serbătorile cari întretaie cu atâta grație monotonia anilor, ne reimprospătează sufletul, cam uzat de grijile de fiecare zi. C. R. B.

Pe față.

D. Iosif Moldovan, învățător în Arad, declară în nrul 266 al „Românului” pe față, după cum urmează:

„Ce să fac, dacă prin dvoastră nu pot să mă aleg (deputat în congres) recurg la cei ce mă vreau, fie chiar și micloșiști, n'or fi mai răi decât dvoastră: că Tisza ori Mangra tot un drac este”.

Mărturisirea aceasta a „naționalistului” acuzat în coloanele organului autorizat al partidului național, ne mulțumește întru toate, căci noi atâta am voit să se știe, că toate voturile din Arad le-a primit acest „naționalist” la alegerea congresuală dela oamenii lui Micloși, ocl cu jalba cătră Tisza, și bine înțeles dela „intransigentul” d. Goldiș et co., care ne-a făurit o acuză din faptul că am votat pentru d. Aurel Petrovici.

Un singur lucru ne miră. De unde își ia atunci îndrăzneala acest domn să ne facă mincinoși? De unde? Ori poate fiindcă l'am desvelit că totdeauna a fost guvernamental?

D. Moldovan zice că numai o singură dată a votat cu un candidat guvernamental, în 1906, și atunci numai la sfatul tribunștilor. Ei bine, las' că și acesta este un neadevăr în parte, dar d. Moldovan a mai votat cu guvernul și în 1902, pentru Salacz Gyula, după cum am arătat cu un citat din „Tribuna Poporului” de pe atunci, dar d. Moldovan a votat cu candidatul guvernamental și la 1896 când era candidat Hieronymi Károly, precum dovedește, negru pe alb, protocolul de votare (Nr. 787) de pe atunci, pe care noi am avut bunăvoința să-l cercetăm.

Atunci pentru ce zice d. Moldovan că „Tribuna” iarăș minte? Pentru ce?... Din 1896 până la 1906 a votat mereu cu guvernul, vrea dsa să-i dovedim că și mai nainte a votat? Noi ne mulțumim

cu atât. Pe cum a recunoscut că a votat odată, trebui să recunoască că a votat de trei ori. Vo' să-i dovedim că a votat de mai multe ori? Într'avem vreme poate că-i facem și această plăcere?

Acum îl sfătuim pe d. Moldovan să rămâne liniștit, să-și vadă de treabă și să nu umble la polemici injurioase, că-și strică numai lui. Pr-ar să-și mulțumească situația sa extrem de vorabilă numai oamenilor din jurul „Tribunei” are doar leafă mai mare decât un profesor del-preparandia din Arad și o școală care ar face cinste ori cărei capitale. Pentru ce-și inzultă binefăcătorii?

Și încă odată: d. Moldovan nu are nici un drept să creadă cu atâta grandomanie că el singur poate să fie întregă... învățătorimea din dieceza Aradului. Să nu se considere sacrosanct, căci să-l silește să-l arătăm tot mai mult cine este. Ieșire dsale „pe față” ne degajează de ori ce considerație. Iar d. Goldiș să-și aleagă oameni mai puțin „guvernamentali” când voințe să dovedească... „guvernamentalismul” nostru.

Cât despre domni învățători din dieceza Aradului noi suntem siguri că știu să înțeleagă și să apocieze realele servicii pe cari le-am adus noi școlai românești, ei vor ști să înțeleagă și dorința noastră rămasă neimplinită, când am vrut să trimitem în congres și membri ai corpului didactic, în persoana dlor Protasie Givulescu și Petru Pipoș, cari n'au voit să primească car-tura.

D. Moldovan, micloșistul și guvernament nu poate fi identic cu o întregă corporație, e nici suveran nici altceva, deși vorbește în numele lor ca un papă infailibil și atotputernic.

A vorbit și aripa dreaptă..

Vremurile acestea turburi, „Telegrafu Român” din Sibiu, organul care a stat într'un permanent război cu toate comitele naționale depe vremuri pentru cările sale de a guvernamentaliza politica românească — le socotește proprii, ca mască unui fel de concurs moral dat acțiunii comitetului în acțiunea sa nefastă condnoastră, să facă propagandă unor idei cele pe cari le reproducem aci:

Suntem contrari principiari ai tuturor tenensiunilor, cari în împrejurările date nu se realizează; și din acest motiv cerem, — nu de-cuma, ci de când a fost compus, — modificarea programului nostru național, în care se curăță și puncte, — de astă dată, și poate pentru gata vreme, — nerealizabile, anume: autonomia de silvaniei și chestia dualismului.

Suntem adecă de părerea, că eliminând din programul național român aceea ce acum este nerealizabil, — mai ușor putem să ne vedem realizate celelalte puncte de program cari nu supără pe nime, și cari nu deșteaptă ba-nueli în nime.

Mai suntem apoi de părerea, că dacă reducem pretensiunile noastre politice la minimum necesar pentru conservarea noastră, ca popor român, în patria aceasta veche a noastră, și facem posibilă pe calea aceasta intrarea de nou în luptele politice a Arhierilor celor două biserici românești: am făcut lucrul cel mai înțelept în politica românească, pentru că am închiegat partidul așa, cum nu a fost el în cei 40 de ani din urmă niciodată, și am pus politica românească pe niște baze atât de tari, încât succesul, dela luptele purtate cu chibzuală, l'am putea așepta cu siguranță matematică.

Pentru că ori și cum să luăm lucrurile, totuși autoritatea în jos o au Arhierii noștri, și vaza și trecerea în sus tot ei! Și un apel politic, un glas de chemare, adresat poporului român din patria aceasta, ar avea cu totul alt efect în jos, și ar provoca cu totul altă impresie în sus, dacă

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

lângă membrii comitetului central al partii național român ar fi semnat și de cei șapte obșteri ai bisericilor românești!...

Scopul pe care-l urmărim toți, dela vlădică până la opincă, doară unul este, unul singur. Vom să trăim ca Români, și să ne dezvoltăm ca Români, în patria aceasta, ai cărei cetățeni buni și credincioși am fost și vrem să fim și în viitor. Tijloacele, pentru a ajunge la scop, trebuie să fie acele alese amăsurat împrejurărilor, căci altcum nu ne apropiem, ci ne îndepărtăm de scopul pe care-l avem în vedere!

Asta e părerea noastră. Aceasta e direcția, pe care am dori noi să o iee politica românească dela noi.

Și suntem siguri, că nu stăm izolați cu părțile noastre, ci ele sunt împărțite și de alții, de însoamnă parte a opiniei publice române.

Cum însă majoritatea e încă și acuma de altă părere și crede, că programul național al partidului trebuie menținut neștirbit, în originala sa alcătuire, — cu toate că acum facem politică activă, iar programul e croit anume pentru politica de pasivitate, — prin ce apoi se face imposibilă cooperarea episcopatului român de ambele confesiuni în politica românească: fiindcă ținem foarte mult la principiul solidarității naționale ne-am supus și ne supunem voinței majorității. Și nu punem piedeci realizării ei, ba cașă marginile posibilității lucrăm și noi, pencașă voința majorității să fie într'adevăr realitate.

Noi nu înțelegem adevăr solidaritatea națională șșă, că toți trebuie să avem aceleași păreri politice, — lucru cu totul imposibil la un popor de ccașă milioane, — ci așa, că cei puțin, ori cei mai puțin, cu păreri cari se deosebesc de părerile celor mai mulți, să se supună majorității și hotărârilor acesteia. Și cum comitetul central al partidului național român încă o o hotărâre a majorității, — a conferinței politice naționale, care l'așă, — ne supunem și acestei hotărâri a ei și respectăm în membrii comitetului pe reprezentanți legali ai poporului român din patria această chestiunile politice-naționale, precum i-am nescut și în trecut, totdeauna.

Dece ce însă nu ne-a împiedecat și nu ne va cu piedeca nici în viitor să controlăm și să criticăm, — în caz de lipsă, — activitatea comitetului, înstatându-i greșelile, firește, în scopul de a fi dreptate. Și dreptul acesta îl au și alții, il au și Români. Trec însă peste marginile acestui drept toți aceia, cari nu în scopul de a îndrepta, pri în scopul de a discredita, ori de a răsturna, sozdreaptă neconținut, nu criticii obiective, ci acucuri vehemente și îndrăznețe în contra conducătorului partidului național român! Trebuie să ream și să desaprobam pornirile acesteia, cari lipsă, u să ducă decât numai la destrăbălare în articol, și la slăbirea și la desconsiderarea partidului în afară.

Cum dori deci să încete odată atacurile în ra conducătorii partidului, împreună cu certele și dușmăniile dintre cei de o potrivă chemați și datori să promoveze binele de obște, pentru că certele, cari amăresc inima fiecărui Român cu sentimente curate, nu aduc servicii cauzei naționale române, ci — dușmanilor ei!

Limbajul acesta e foarte clar și neapărat contribuie la limpezirea situației. Aripa dreaptă a partidului spune că numai de dragul solidarității ține la programul nostru național, și că ar dori ca politica românească să iee o altă direcție. Se supune însă deocamdată căci majoritatea e încă de altă părere...

Ni-am înțeles. Va să zică „Tribuna” e aci la mijloc. Aripa dreaptă își îmbie a-

lianța ei compromițătoare pentru intransigența comitetului, în nădejdea ca ne mai existând „Tribuna”, majoritatea nu va mai fi de altă părere...

Ceeace bănuiam deci dintr'un început, începe să se dea la iveală. În orice caz este vorba aci de o alianță imorală, pe care sunt datori autorizații să o explice.

„Telegraful Român” nu a avut nici un cuvânt de reprobare la adresa politicii lui Mangra, cunoaștem și vederile personale ale I. P. S. Sale Metropolitului Mețianu, șeful „Telegrafului Român” asupra politicii lui Mangra, — era numai firesc deci să ia o atitudine, dictată de interesele superioare ale „partidului național”, apărând comitetul național — contra noastră.

Socotim însă că „Telegraful Român” înainte de a putea aduce vre-un serviciu comitetului național, într'o chestie absolut nedreaptă, a săvârșit un lucru de prisos. Noi n'am îndreptat nici odată „atacuri vehemente și îndrăznețe în contra conducerii partidului național român” noi am răspins numai atacuri vehemente și îndrăznețe pe cari ni le-a adus și ni le aduce conducerea partidului național, atacuri pe cari „Telegraful” nu li-a reprobato nici odată, și cari în realitate i-se cuvineau lui pentru politica lui mangristă, pe care cuatează să o mărturisească pe față. Și de n'ar fi lume întoarsă acum la noi, comitetul național care-i caută cu lumânarea pe mangriști în redacția noastră, ar trebui mâne să caterisească „Telegraful Român” pentru articolul său de azi, care este mărturisirea pe față a mangrismului.

Dar fie că-i va primi serviciile de azi, absolut fără preț, fie că va face cum singur ar fi logic să facă, ieșirea „Telegrafului” contribuie la limpezirea situației.

Scrisoare din Buzău.

Buzeul. — Viața socială. — Teatru. — Apresiasi „Tribunei.”

Intre Plocești și Brăila, cel mai însemnat centru cultural și comercial este Buzăul. Străzile lui drepte, regulate, edificiile parter cu antreuri bogate, bulevardul și frumosul „Crâng”, o dumbravă tot atât de bine îngrijită ca a Sibiului, îi dă o înfățișare simpatică. Două, veșnice neajunsuri, proprii celor mai multe orașe provinciale, iluminatul și canalizarea se pare însă că vor mai dăinui așa defectuoase, încă multă vreme.

Dela episcopia Buzăului se răspândeau odinioară și peste munți cărți bisericești, minee, molitvelnice... O școală normală, un liceu, mai multe școli urbane, penzioane, îndeplinesc aci fără mult zgomot opera de consolidare culturală a acestui ținut.

Am accentuat că Buzăul este și un centru comercial. Imprejurare ce ne explică anemia vieții sociale. Manifestări culturale deosebite, în curs

de-o vară și-o toamnă abia am avut. În răstimpuri mari, câteva reprezentații teatrale. Să nu vă pară lucru de mirat, că nici faima unui Nottara, al nostru Novelli, nici clasică dramă Papa Leonnard, n'a avut ecoul dorit! Ce? Erau în seara aceea de Septembrie abia vre-o sută-două toți admiratorii artei. Mulțimea corectează cinematografele, cari la nutrose curiozitatea spre a putea fi exploatare. Legile firei și cele omenești favorizează pare că mediul unui nepretențios și prea neînsemnat minimum de trebuințe sufletesti. Pe acela, al veșnicei învârteli fără răgaz, al banului. Există o puternică clasă de oameni căreia concurența nelimitată prin legi înțelepte, niciodată nu-i mai îngăduie odihnă. Aceștia, ori ce vor zice, nu cunosc și nu înțeleg rostul vieții.

Afară este vreme rea. Sunt zilele târzii de toamnă, zile mohorâte... Plouă și ninge... Promenada? E pustie! Inșiruitul lung de toalete a luat loc la berărie, cinematograf și... la teatru, când acela se anunță. Intr'adevăr deunăzi nu i-am mai recunoscut pe buzoeni. Era acolo multă lume, deși nu mai juca Nottara. Juca compania lirică Grigoriu, de altfel mult apreciată.

„Vezi ce va să zică o trupă cunoscută”, auziam șoptind pe cineva. Așa va fi, că erau și mulți studenți. De aceștia cine se mai îndoieste. Numai un gând i-a putut aduce pe ei, un gând, pornit din nobilul avânt al sufletului lor candid: arta. S'a jucat opereta: „Vagabondul nemuritor”. O instructivă copie după natură. I-s'ar putea zice concis cu alte două cuvinte: „ironia sortii”, care își face capriciile mai des cu oamenii de geniu, niște vagabonzi, asemenea profesorașului din Burghausen.

— Ia ascultă, dle, — mă întrebă într'una din zile d. P. director al băncii naționale agentura B. Dta ești de dincolo, ști poți mai multe, ce e cu „Tribuna”?

— Ce să fie dle, îi răspunsei, e un rău ce s'ar putea evita, că cei din țară nu pot fi mai bine orientați despre noi în genere ca și despre cazul „Tribunei”, în special, decât după informațiile incomplete și adeseori tendențioase ale unor ziare d'aci. Scriitorii „Tribunei” și susținătorii ei de azi, se știe, sunt tot ce avem Români de dincolo mai avansat ca simțire națională și intelect. Un duh însă rău mai stăruie susținând și azi contra ei o calomnie ne mai auzită de răutăcioasă.

„Da! Un duh rău”, repetă la acestea d. P., căci cine altul ar și putea fi contra unui Goga. Eu încă cetesc „Tribuna”. E o foaie excelentă. Imi place s'o cetesc mai mult ca pe ori care alt jurnal dela noi din țară.”

Iată o justă apreciere ca și care am mai auzit de altfel, în drumul meu prin România, încă dela mulți alți intelectuali, cari, deși departe de teatrul dureroselor frecări dela noi, și-au format totuș a mult mai obiectivă convingere despre conveniența acestora, prin și numai urmărind filă de filă scrisul, totdeauna cel mai bine îngrijit și mai românesc, al „Tribunei”.

Noemvrie. 1911.

Radu St. Mircea.

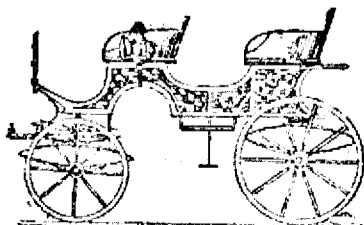
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot ai-i se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landanere« cu prețuri moderate.

INFORMAȚII.

ARAD, 20 Decembrie n. 1911.

— **De-ale naturii.** Atragem atenția publicului nostru cetitor asupra foiletonului științific de astăzi. Este daorit dlui V. Bologa, un distins tânăr al nostru care studiază în Germania. În el și în alte cari vor urma se tratează chestiuni științifice importante, într-o formă atractivă și ușoară.

— **Șezătoarea dlui Brediceanu în Timișoara.** După cum suntem informați din Timișoara, la 11 Ianuarie, 1912 n., în sala mare a hotelului „Principele de coroană” de acolo se va juca cunoscuta și mult apreciată „Șezătoare” a distinsului nostru compozitor, d. Dr. Tiberiu Brediceanu, cu concursul dnei Lucia Cosma, artista noastră atât de mult apreciată, și al dlui Ionel Crișan, absolventul distins al conservatorului de muzică din Viena.

Aflăm că „Șezătoarea” va fi precedată și de un concert.

Față de această manifestare înaltă a artei românești încă de pe acum se arată un interes deosebit. Un comitet a făcut toate dispozițiile de lipsă, ca în seara de 11 Ianuarie, publicul să fie mulțumit din toate punctele de vedere. Atât în Timișoara, cât și Lugoj, locul de naștere al dlui Brediceanu, Românii așteaptă cu mult dor „Șezătoarea”. Ni-se scrie chiar că și-au anunțat sosirea pentru 11 Ianuarie și mai multe familii din Brașov, Sibiu, Făgăraș și Arad. Insuș d. Tiberiu Brediceanu va conduce corurile și orchestra. După aceasta va pleca în America. Invitățile se vor espeda în săptămâna aceasta.

— **Si duo faciunt idem, non este idem.** „Românul” de ieri publică, pe o pagină întregă, un apel ungerese iscălit de d. Octavian Goga și adresat alegătorilor unguri din cercul electoral al Chișineului — pe vremea campaniei electorale din anul trecut.

D. Goga ne anunță azi prin o telegramă că și-a trimis răspunsul său.

— **Șezătoarea literară dela palat.** Duminică după amiază la orele 5 jum. a avut loc la Palat o nouă șezătoare literară a Societății Scriitorilor Români, a cărei prezidentă de onoare e M. S. Regina.

Au asistat Altețele Lor Principesa Elisabeta și Prințul Carol, precum și doamnele de onoare din suita M. S. Regina, dnii Tzigara-Samurcas și Al. Davila.

A. S. R. Prințul Carol a citit cu o rară dicțiune o poemă a tânărului scriitor Pilat, intitulată „Povestea celui mai mare artist”, d. Căciat Pavelescu a citit o frumoasă poemă inedită „Oglinda”, din cartea „Sunt lacrimae rerum” pe care o pregătește M. S. Regina în colaborare cu membrii societății scriitorilor; d. I. Minulescu a recitat frumoasele poezii „Din umbră” și „Eu n'am știut să cânt” d. Radu Rosetti a citit „Romanța”; d. V. Eftimiu a citit două fragmente din „Război”; d. Al. Cazaban a citit o năvelă; d. Al. Davila a citit actul din piesa „Sutașul Troian” și d. N. Beldiceanu a citit o năvelă.

A asistat și d. Em. Gârleanu, președintele societății.

M. S. Regina a citit la urmă o admirabilă și adâncă năvelă „Patul”, care va deschide volumul „Sunt lacrimae rerum.”

În această bucată literară, Carmen Sylva povestește cu o rară putere de intuiție viscele pe care le-a avut în viața Sa. A mai citit apoi o minunată năvelă simbolizată intitulată „Doamne miluște!” datorită d-roi Seculiei (Bucura Dumbravă). Amândouă aceste bucăți au fost traduse din limba germană de poetul St. O. Iosif.

Șezătoarea s'a terminat la orele 8 jum. seara.

— **Furt la banca „Patria” din Blaj.** Ziarole ungurești publică știrea că în noaptea de Duminică spre Luni doi Greci, Panaiotes Costantacos și Tarsote Constantacos ar fi intrat în banca românească „Patria” din Blaj și spărgând casa de fier ar fi furat suma de 641.600 coroane în hârtii de valoare. Au fost, însă, observați de poliție, care s'a luat pe urmele lor și i-au prins, sechestrându-le întreaga sumă furată.

— **Jubileul de 40 de ani a „României-June”.** Ni-se scrie: Societatea academică „România Jună” din Viena serbează în 14 Ian. 1912 st. n. jubileul de 40 ani. Festivitățile sunt proiectate pentru 3 zile. Pregătirile necesare, cari sunt conduse de harnicul președinte al societății d. A. Voinchi s'au început. Serbarea aceasta credem, că va fi o serbare de o frumuseță rară pentru toți Românii, cari vor participa. Persoane ilustre din Regat, Transilvania și din Bucovina au primit patronajul serbării acesteia și au promis, că vor lua parte. Sperăm că și societățile acad. surori vor trimite reprezentanții lor. Zilele viitoare se va începe cu trimiterea invitațiilor. Venitul curat e menit parte pentru scopurile societății, parte pentru alumeu.

Dorim comitetului „României June” spor și reușită în pregătirile și lucrările sale pentru această manifestație.

— **Un nou accelerat.** Din Târgul-Mureșului se anunță că cu începere dela 1 Maiu 1912 pe linia Cucerdea-Târgul-Mureșului vor circula, zilnic, și două trenuri accelerate. Pentru trenurile aceste se vor libera numai bilete de clasa I-a și a II-a.

— **O mică inexactitate.** Confrății dela „Gazeta” din Brașov sunt nostimi de tot. În numărul nostru de Sâmbătă am dovedit că „Gazeta” a reproduș o informație politică a „Tribunei” — ca articol de fond, fără a indica izvorul.

Confrății vin acum și declară că

„Da, adevărat, că n'am semnalat acest lucru, pentru că pasajii respectiv e o traducere în extras din o foaie ungerescă, de unde l'am tradus și noi împreună cu alte pasajii...”

Este ciudat, însă, că „Gazeta” a găsit în „foaia ungerescă” nu numai comentariile „Tribunei”, ci și o însemnată greșală de tipar (69.000 în loc de 6.900), care s'a strecurat în informația noastră...

Ne-am bucura mult dacă confrății ne-ar comunica numele „foii ungeresti” care stie... înainte ce comentarii vom face la știrile ce le publică...

— **Expulzarea Italianilor din Turcia.** Atașatul comercial al României la Smirna comunică următoarele:

Italianii din Smirna și împrejurimi au primit ordin să părăsască teritoriul otoman în termen de 8 zile. După acest termen, se va proceda împotriva lor după legile de război. Termenul are scadența de Sâmbătă, 20 Decembrie.

Dispozițiunea privește pe bărbați, femei și copii. În cazuri speciale de boală, infirmitate și bătrânețe, cei interesați se vor adresa comisiei speciale cu sediul la conak, care poate acorda prelungiri de termen. Casele de comerț italiene vor putea continua operațiunile, sub direcția unui procurator sau prin cesiune.

— **Vot de blam — unui prefect.** Din Kass se anunță: Prefectul comitatului Abaujtona

Sziklay Géza, l'a mutat pe suprefectul F. Lisz Mándor (solgăbirău) dintr'un cerc în altu. În congregația comitatensă, B. Árczay Gábor e propus ca adunarea să-și exprime neîncrederea față de prefect, fiindcă mutarea aceasta s'a făcut din motive politice și nu în interes de serviciu.

Propunerea a fost votată cu majoritate de două voturi.

— **Promoție.** Din Cluj ni-se scrie: D. Emil Boeria, originar din Vad (Tara Oltului), a fost promovat de doctor în științele juridice.

Felicitările noastre!

— **Un meteor luminos pe deasupra Bucureștilor.** În ședința publică a Academiei Române de Vineri 2 Decembrie, înainte de lectura dlui D. Sturdza, d. Sp. Haret a făcut următoarea comunicare:

„Marți 29 Noembrie st. v. între orele 4 jum și 4 trei sferturi dimineața, trebuie să fi trăit pe deasupra Bucureștilor un meteor luminos o însemnată excepțională.

La această oră, deși afară era întunerec tot, deși cerul era acoperit cu nori groși și aerul plin de o ceață deasă, deși persianele camerele de culcare erau închise, această cameră luminată de odată de o lumină extraordinară intensă, comparabilă cu lumina zilei așa că mai mici obiecte au devenit vizibile. Lumina albă cu o foarte slabă nuanță roșcată. Ea nici s'a aprins, nici nu s'a stins în mod brusc, ci treptat. Durata totală a fenomenului nu a fost mai mare de trei secunde. Nu s'a auzit nici un șgom și nici o explozie.

Acceași lumină a fost observată și în strada Occidentului la o distanță cam de 500 metri del casa mea, ceea ce dovedește că nu poate să fi fost cauzată de vre-o lumină întâmplătoare din oraș ipoteză care de altfel nici nu este admisibilă, din cauza mării intensități a luminii observate.

Ar fi interesant să se știe dacă aparițiunea aceasta a mai fost văzută și de alteineva, și unde anume.”

— **Societatea academică „Junimea.”** Primirea următoarelor rânduri: Vă aducem respectuos cunoștință, că societatea noastră pentru anul administrativ 1911—12 și-au ales următorul comitet:

Președinte: Aurel Stefaneli, stud. iur. Vice președinte: Octavian Tarnovschi, cand. iur. Secretar I: Terențiu Tripa, stud. teol. Secretar II: George Nistor, stud. fil. Casar: Silvestru Pavel, stud. iur. Controlor: Valerian Tarnavschi, stud. iur. Bibliotecar: Stean Văcărean, stud. iur. Ecomom: Dimitrie Popescu stud. iur. Ca delegați din Chibul membrilor emeritați: Dr. Ion cav. de Cuparencu, Dr. Eugen Botezat.

— **Concurs.** „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru o bursă de K 300.— din „Fundatiunea Ioan și Zinca Roman” pentru un elev de naționalitate română, fără deosebire de confesiune, care urmează la vre-una din școlile medii din patrie, având preferință, în sensul literilor fundatiionale, aceia cari se înrudesc cu fericii Ioan și Zinca Roman.

Cererile pentru această bursă au să se înainteze comitetului central al „Asociațiunii” în Sibiu (Nagyszeben), strada Șaguna Nr. 6, până la 31 Decembrie n. a. c., provăzute cu următoarele documente:

- atestat de botez;
- testimoniu de pe anul școlar 1910/11;
- atestat că urmează de prezent cursul școlii ca elev ordinar;
- atestat de paupertate;
- eventuale documente prin cari să se constate înrudirea cu fericii fundatori.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 13 Cor., pachetul se retrimit francat.

Cererile intrate după termenul de 31 Decembrie n. nu se vor considera.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 9 Decembrie 1911. *Andrei Bârseanu*, prezident. *Oct. C. Tăslăuanu*, secretar.

— **Manuscriptul „Divinei comedii”.** La tribunalul din Trient s'a desbătut zilele aceste un proces pentru un manuscris original al scriitorului Dante, furat de unul Cassoni. Acest Cassoni fusese servitor al seminarului episcopal din Trient în anul 1907. Într'un rind, umblând prin bibliotecă, a găsît un codice al lui Dante care era manuscrisul „Divinei comedii”. Furtul s'a observat îndată, dar nimeni n'a îndrăznit să pornească cercetare, de teamă că hoțul va nimici manuscrisul. În 1908 un anticar dăduse de știre că are un codice al lui Dante, pe care l vinde pentru 25.000 dol. lire. Și după ce s'a stabilit neîndoios că codicele e cel furat, iar autorul furtului e Cassoni, a fost prelat autorităților cari l-au condamnat la laticăni de temniță ordinară.

— **Când vom comunica cu planeta Mars.** Un fizicist american dela „New-York American” vorbind cu Marconi, celebrul inventator al aerografului, l-a întrebat de e admisibilă ipoteza comunicării între pământ și planeta Marte. Răspunsul primit a fost surprinzător de neașteptat; iată ce a spus Marconi: „Peste zece ani, sau și mai devreme, cred că cu ajutorul aerului vom putea trimite știri în Mars. Sunt convins că aceasta se va întâmpla, întocmai cum sunt convins că cu o încălcare de iarbă corespunzătoare, dintr'un tun de comunicări uriașe am putea pușca în planetă și pe planeta ce lunecă în haos, la o depărtare de șapte milioane miluri geografice, sunt și ființe vii, semnele noastre vor fi pentru ele tot atât de perceptibile ca semnele date de un vapor din mijlocul oceanului, către altul dintr'alt ocean.” Dacă cei din Mars ne-ar răspunde, ar fi înălțurată și știința și ar realiza foloase incomensurabile.

Mulți nu cred că pe planetă sunt și ființe vii — rationale — dar pe acești sceptici îi poți convinge ușor cu studiul profesorului american Lowell. Forma și dimensiunile acestor canale probează că locuitorii planetei cari le-au clădit sunt mult mai puternici și mai robuști ca noi, iar ce privește știința tehnică, ne-au lăsat de mult în urmă. Prin urmare cred că le va fi mult mai ușor să ne dea semne despre existența lor, căci după mine, pe planetă totul e numai acțiune și nervi.”

Riportajul are ceva din fantasticismul pove-

știlor extraordinare, dar ținând cont de greutatea savantului Marconi, trebuie să admitem că tot ce a spus ziaristului din vorbă, își găsește explicația în rezultatul progresului științei.

— **Cerșetori bogăți.** Nu arareori e dat să primim știri sau chiar să vedem, oameni cari viața întreagă au trăit în cea mai neagră mizerie, adunând ban lângă ban și pe urmă de dragul strălucitoarei grămezi de aur să cadă istoviți de sărăcie, sfârșind viața de avar în vr'un șant din marginea orașului sau pe vre-o grămadă de gunoi. Aceleași știri vin azi despre un telal, din Berlin Emanuel Frankfurter care locuia într'o cameră săracă din Fuaz Strasse. Lumea îl ocolea dela distanță din cauza mizeriei care rinja de pe el cu fiecare vorbă și pas ce făcea. Era respingător să te oprească în cale și toți îl cunoșteau de om nevoieș. Vinerca trecută eșind pe stradă, a fost fulgerat de catalepsie și a căzut mort pe marginea caldarimului. Când s'au transportat la morgă, în căptușala hainii lui roase au găsit cusute hărții de valoare de vr'o sută cincizeci de mii de mărci.

Acelaș lucru s'a întâmplat cu un cerșetor din Fleusburg pe care l-au găsit mort în mansarda care l'ocrotise o viață întreagă. Erau să l'ingroape cu cheltuiala primăriei, căci nu avea nimic de valoare, din care să poată scoate cheltuielile. Scotocind însă prin gunoier care i ținuse loc de saltea au dat peste 200.000 de mărci ascunse, pe cari le adunase într'o viață de sbucium și chinuri animalice.

— **Biblioteca Academiei Române.** În luna Noiembrie 1911 s'au consultat 853 volume și broșuri tipărite de către 2069 cetitori; 566 manuscrise, 9807 documente, 31 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 239 cetitori.

Colecțiunile bibliotecii au sporit în această lună cu 685 volume și broșuri, 185 numere de reviste române, 269 reviste străine, 3 atlase și hărți, 6 stampe și portrete, 6 volume manuscrise, 696 documente, 12 fotografii, 5 albumuri, 466 foi volante, 2 note muzicale și 1 obiect de muzeu.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 1 la 6.

— **Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy,** prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

— **Cadouri de Crăciun,** precum sac pentru dame, de piele, mătase ori mărgăritare, garnituri de călătorie, casete de cusut și pentru giuvaericele garnituri pen-

tru manicură și pieptănat, casete pentru parfumori, oglinzi pentru toaletă, tabachere, porttigări, portmonede și portfolii, binocle, pipe de chichlimbar, parfumuri veritabile francezești și englezești, păpuși și bibelouri precum și diferite alte articole se află în mare asortiment, cu prețurile cele mai ieftine în prăvălia *Julius Megedüs* Arad, Piața *Andrássy* 15.

— **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 8 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre birourile lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

— **Dacă vofești să bei ceal ieftin, poți să încerci,** căci literă de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

— **Preservative pentru bărbați și dame** bucată 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „*Juger*” alui *Fekete Mihály*, *Marosvásárhely*, Piața *Széchenyi*. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

Redactor responsabil: *Iuliu Giurgiu*. „Tribuna” institut tipografic, *Nichin* și cons.

Dr. RÓTH KÁLMAN,
MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.
Strada *Batthyány* 2. (Colțul str. *Hunyady*)

Cosultațiuni: a. m. 8—10, d. a. 2—4 ore.

Cosultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu *Tuberculin*.

Anunț literar.

A apărut:

„**Almanahul scriitorilor dela noi**”.

o foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, înșirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o navelă ori ceva știință, nepublicată înca.

Leon Tolstol.

178

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de *A. C. Corbul*.

(Urmare)

Seara, arhitectul veni să ceară prințesei *Maria* scrisoarea uitată. Și cu toate că aceasta îi era neplăcut ca nu se putu opri de a l'întreba pe arhitect asupra felului cum tatăl ei își petrecea vremea.

— Tot agitat este, răspunse *Mikhail Ivanovici* cu un zâmbet respectuos și ironic în acelaș timp, care o făcu pe prințesa *Maria* să pălească. Prințul se interesează mult de clădirea cea nouă. Apoi a cetit puțin, și acum se află la biroul său, ocupat de sigur cu „testamentul”.

În ultimul timp preocuparea favorită a prințului era de a și așeza hărțile, ceea ce numea el a se ocupa de testament.

— Adevărat este că l' trimite pe *Alpatici* la *Smolensk*?

— *Lucrul e hotărât. Alpatici* așteaptă poruncile.

Când arhitectul aduse prințului scrisoarea, îl găsi șezând la birou, unde, cu ochelori mari la ochi, moșneagul cetea într'o poză solemnă și cu mâna întinsă peste hărți, niște documente cari după moartea sa, trebuiau înmănați țarului.

În momentul când intră arhitectul, prințul avea ochii plini de lacrimi, căci își aducea aminte de vremile când scrisese cele ce cetea în acea clipă.

El puse scrisoarea fiului său în buzunar, strînse hărțile și l'chemă pe *Alpatici* care aștepta de mult în anticameră. El însemnase pe o foaie de hărțile toate comisiunile sale pentru *Smolensk* și dete porunci lui

Alpatici, tot plimbându-se în fața lui prin odaie. *Alpatici* sta nemișcat lângă ușă.

— Mai întâi hărțile de scrisori, mă înțelegi? Opt rnduri, după modelul acesta și cu marginile aurite; apoi lac, ceară roșie.

El își consultă din nou lista.

— Și vei da tu însuși guvernului această scrisoare. Afară de aceasta mai era nevoie de zăvoare pentru noua clădire, și *Alpatici* trebuia să mai comande un sărțar întocmai după un plan al prințului, în care sărțar voia să și închidă hărțile.

Tot dându'și poruncile el pierdu două ceasuri. În sfârșit, moșneagul chibzui, închise ochii și ațipi. *Alpatici* făcu o mișcare.

— Ei bine, du-te... O să mi aduc aminte dacă voi fi uitat ceva.

Bătrînul prinț se apropie iar de biroul său și începu să scrie o scrisoare guvernului. Era foarte târziu când pecețului plicul. Îi era somn, dar el știa că îndată ce va fi în pat, somnul va fugi dela dânsul și că va fi chinuit de cele mai penibile gânduri.

Îl chemă pe *Tikhon* și începu să caute cu el care ar fi locul cel mai bun de petrecut noaptea. El măsura fiecare colțisor. Toate locurile îi păreau rele, dar toate erau preferabile divanului din camera sa. Divanul acesta îl înspăimânta de sigur din cauza dureroaselor gânduri cari îl obsedară acolo. El alese în sfârșit un locșor în dosul pianului, singurul loc unde nu dormise încă.

Tikhon, cu ajutorul valetului, începu să așeze patul.

— Nu așa, nu așa, strigă prințul.

El însuși mută patul, mai întâi în colț, apoi afară din colț.

„Acum mă voi putea odihni” gândi el și se lăsa a fi desbrăcat. După ce se încrunță de neca-

zul ce-i cauzau străduințele ce le făcea pentru a se desbăra de caftan și de pantaloni, el căzu greu pe pat și rămase gânditor, tot privind cu dispreț la pulpele lui galbene și uscate.

Dar abia se culcase și se păru că patul întreg începe să se miște încoala și încolo. Aceasta i-se întâmplă în fiecare seară.

— *Tikhon*, strigă el, de ce s'a vorbit la masă?

— De prințul *Mikhail*...

— Tacii! tacii!... Știu... Scrisoarea prințului *Andrei*. Vreau s'o cetesc acuma.

Și abea atunci, în tăcerea nopții și la flacăra lumânării înțelese el pentru întâia oară sensul acelei scrisori. „Francezii sunt la *Vitebsk*; în patru zile de mare vor fi poate la *Smolensk*. Poate că ei au sosit deja acolo”.

— *Tikhon*!

Servitorul tresări.

— Nu, vezi'ti de treabă.

Bătrînul prinț puse scrisoarea sub sfeșnic și închise ochii.

XVII.

Lyssigori se găsea la șaizeci de verste de *Smolensk* și la trei verste de drumul *Moscovei*.

În seara zilei în care prințul dăduse porunci lui *Alpatici*, *Dessalle* ceruse prințesei *Maria* o întreținere și îi zise că deoarece prințul *Bolkonsky*, fiind suferind, nu lua nici o măsură de siguranță și cum după scrisoarea prințului *Andrei*, șederea la *Lyssigori* începuse a deveni primejdioasă, el o sfătuia respectuos pe prințesa să trimeată prin *Alpatici* o scrisoare guvernatorului din *Smolensk*, rugându'l de a-i informa asupra stării de lucru și asupra primejdiilor ce puteau amenința pe cei din *Lyssigori*.

(Va urma.)

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de putândena, ea să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cel mai de seamă scriitor românesc dincoace de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărgăritar prețios pentru fiecare casă românească! Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă și ai neamului său, al căror soris îl cetește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presel. Se arată în facsimil expurile tuturor folior românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul necăriei, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine sumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, ea public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bernemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri” de Al. Ciura

ea cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rând pe rând toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moși din Munții-Apuzeni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o noasă limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ. Fiecare bucată te captivează, procurându'ti o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ea prezentare tehnică, mai ales ea e ade-vărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bernemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani poșta.

REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE

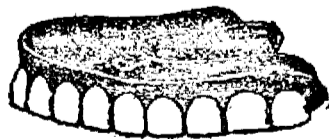
in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efectuește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ II.

Ministerul de Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 127296

24 Nov. 1911.

Publicatiune.

A 12-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din a. 1905, împrumutul de Lei 100,000,000 se va efectua în ziua de 20 Decembrie (2 Ian.) 1911, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 641.500 în proporția următoare:

23 titluri de câte	5.000 Lei	115.000
77 » » »	2.500 »	192.500
160 » » »	1.000 »	160.000
348 » » »	500 »	174.000

608 titluri în valoare nominală de Lei 641.500

Publicul este rugat a asista la tragere

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.

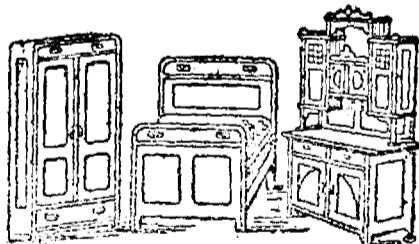
D. Vbrevici.

Caut un post de birou

Am praxă de 3 1/2 ani. Poșed limba română, maghiară și germană. Sunt versat în toate afacerile biroului, precum și la mașina de scris. — Doritorii să se adreseze Administrației ziarului »Tribuna« Arad.

BAUMANN ARNOLD succesorul
LÁHNI KÁROLY,
fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent. István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Cel mai convenabil
cadou de Crăciun
este mașina de cusut

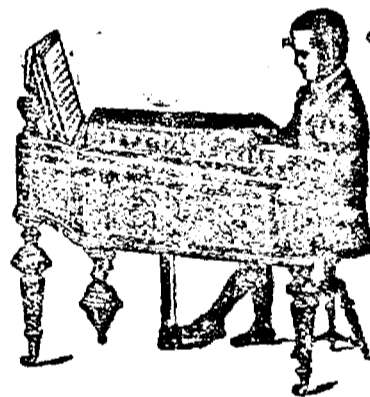
care se poate cumpăra la prăvălia
Singer Co
societate pe acții.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de timbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețuienturi, la cerere, se trimit gratis. Corresponzența intrucât se poate să se facă în limba unghurească, germană sau sârbească.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu o.l.i brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Speze de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

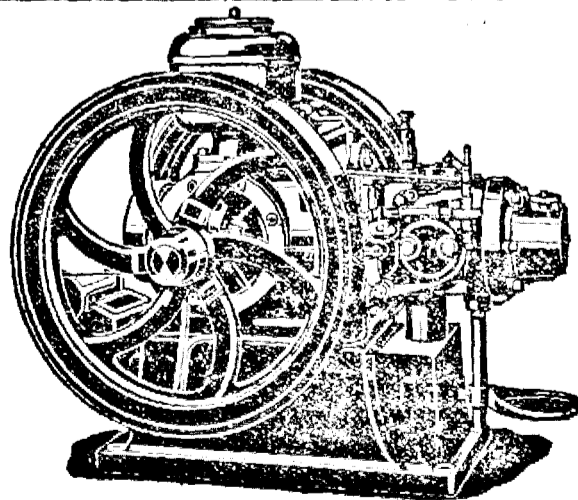
Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

Budapest, VI. Lázár-utca 18.

(Îndărătul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Blănării !!!
precum: boauri (muff)
tocuri de picioare, —
Jachete, după croiu
englez și francez, ber-
letuiei cu lână, etc.
Reparări și transfor-
mări bune și ieftine
se pot câștiga la
Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár-Josefstadt,
Hunyadi-ut 9.

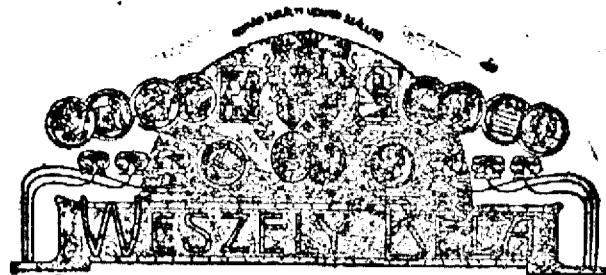
MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gar-
zon, saloane, otele, cafețele, restaurante și
palate; mobile de aramă și fier, covoare,
perdele, candelabre, plane se trimit oriunde
pe lângă plătire cu bani gata, ori
în condiții favorabile de plată.
Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7.

(Lângă primăria centrală.)

ELŐ LIPPAL HORDÓ-GYÁROS • ALAPÍTOTT 1895.

WESZELY BÉLA

Pregătește: butoaie, vane
în ori-ce mărime; din lemn de stejar
uscat și alb, pe lângă garanță. — Pri-
mește ori-ce comandă mare, aranjament
compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

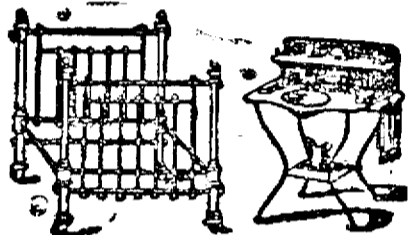
PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,

→ LIPOVA. ←

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple
până la cele mai moderne, — expediție inter-
națională în toate părțile lumii. Reprezentat în
toate orașele mai mari din țară și străinătate.

Cine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Greciun & Voda
din Lușoș,

care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

Premiat la expoziție cu medale de aur.

H. PÁLLÁN succesor

Styászni József

prima fabrică ardelenă de billarde și timpierie la
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

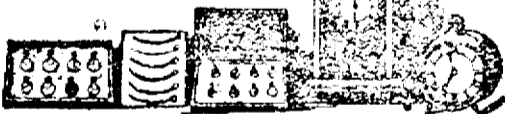

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

JOHAN GENSTHALER

gluvaergiu și ciosornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —
Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. —
Serviciu conștientos. :-

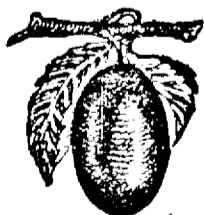
M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jur

marele său atelier mehanic
aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare la această branșă, precum:
mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,
pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

În atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosnieci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2-3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuiceii și a sligovițului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Haine, pardesie și paltoane

moda cea mai nouă, din stofă mo-
dernă, de toamnă și de iarnă, croite
admirabil, se pot comanda ieftin la

Mészáros Károly,
croitor de haine bărbătești,
Kolozsvár, Szentegyház-utca. 6.

P. T.

Subscrișii avem onoarea a face cunoscut On
public din loc și jur că prăvălia noastră de
pește și fructe sudice, care există de mai mulți
ani în casa noastră proprie Strada Hirschner
No 4, am mărit-o introducând și

mărfuri de coloniale și delicatese

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită
faină și petroleu; totfelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negoțul
de pește și fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu prețul
de 1 coroană 30 fleri per kg., — în toată ziua
proaspătă.

S'a început deja sezonul de pește sărat!

Prin mijloace suficiente și legături cu firme de
primul rang suntem în plăcuta poziție a oferi
Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai
redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare
și a să convinge de calitatea cea mai bună și de
prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On. public ne va da binevoi-
torul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.
Brașov.